

AUKŠČIAUSIOJI
AUDITO INSTITUCIJA
NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽĪSTAMI

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ FONDO 2019 METŲ FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ TEISINGUMO BEI LĖŠŲ IR TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMO VERTINIMAS

2020 m. spalio 1 d.

Nr. FAE-6

Valstybės kontrolės – aukščiausiosios valstybinio audito institucijos – pagrindinė funkcija – prižiūrėti, ar teisėtai ir efektyviai valdomi ir naudojami valstybės finansai ir kitas turtas bei kaip vykdomas valstybės biudžetas. Aukščiausioji audito institucija, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei, o savo darbui keldama aukščiausius kokybės reikalavimus – būti pavyzdžiu visam viešajam sektoriui.

Auditą atliko: Sonata Lebednykienė (grupės vadovė), Vilmantė Krogertienė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai.

TURINYS

ĮŽANGA	4
AUDITO REZULTATAI	6
1. FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIAI VISAI REIŠKŠMINGAIS ATŽVILGIAIS YRA TEISINGI	6
2. ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ FONDE SUKAUPTŲ LĖŠŲ LIKUTIS LEISTŲ MOKĖTI SUPLANUOTAS IŠMOKAS NET JEI METINIŲ ĮMOKŲ Į FONDĄ NEUŽTEKTŲ	6
PRIEDAI	8
Priedas. Audito apimtis ir metodai	8

ĮŽANGA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Valstybės kontrolės įstatymu¹ ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu², atlikome Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2019 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų bei fondo lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo pasirinktose srityse auditą. Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, tarptautinius audito standartus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareiškama audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti priede „Audito apimtis ir metodai“ (8, 9 psl.).

Ilgalaikio darbo išmokų fondo paskirtis

Ilgalaikio darbo išmokų fondas yra valstybės išteklių fondas, skirtas užtikrinti ilgą nepertraukiamo darbo stažą turinčių darbuotojų papildomas finansines garantijas juos atleidus. Asmenims, kurių darbo santykiai pagal nutraukiamą darbo sutartį su Lietuvos Respublikos jurisdikcijoje esančiu darbdaviu iki atleidimo iš darbo dienos nepertraukiamai tęsėsi daugiau negu penkerius metus ir kurie iš darbo yra atleisti Darbo kodekso 57 str. nurodytu pagrindu, iš fondo skiriamos lėšos įstatyme³ nustatyto dydžio išmokoms mokėti.

Fondas įkurtas 2017-07-01. Remiantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁴, šis fondas yra viešojo sektoriaus subjektas, kurį pavesta administruoti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai ir kitoms Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigoms. Fondo lėšos 2019 metais buvo naudojamos pagal Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintą 2019 metų fondo lėšų sąmatą⁵. Ilgalaikio darbo išmokų fondo veikloje 2019 metais dalyvavo Finansų ministerija – ji teikė informaciją apie Lietuvos Respublikos valstybės išdo bendrojoje sąskaitoje kaupiamas ir saugomas fondo lėšas ir priimtus sprendimus dėl šių lėšų investavimo.

Fondo finansinės ataskaitos sudaromos vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁶ ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais, o fondo lėšų sąmatos vykdymo ataskaita sudaroma pagal Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisykles⁷.

¹ Valstybės kontrolės įstatymas, 9 str. 3 d. 4 p.

² Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 30 str. 2 d. 4 p. ir 3 d., 32 str. 7 d.

³ Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, 9 ir 13 str.

⁴ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2 str. 19 d. ir 22 d. 6 p.

⁵ 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 19 str.

⁶ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 19 str. 1 ir 2 d., 21 str. 1 d.

⁷ Finansų ministro 2014-12-16 įsakymas Nr. 1K-461 „Dėl Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių patvirtinimo“.

Fondo metinių ataskaitų rinkinys ne vėliau kaip iki kitų metų spalio 1 d. teikiamas Vyriausybei, kuri, pritarusi ataskaitų rinkiniui, teikia jį Seimui ne vėliau kaip iki spalio 10 d. Valstybės kontrolė ne vėliau kaip iki spalio 1 d. Vyriausybei ir ne vėliau kaip iki spalio 10 d. Seimui pateikia valstybinio audito išvadas ir audito ataskaitas dėl audituotų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių⁸.

⁸ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 30 str. 3 d., 32 str. 6 ir 7 d.

AUDITO REZULTATAI

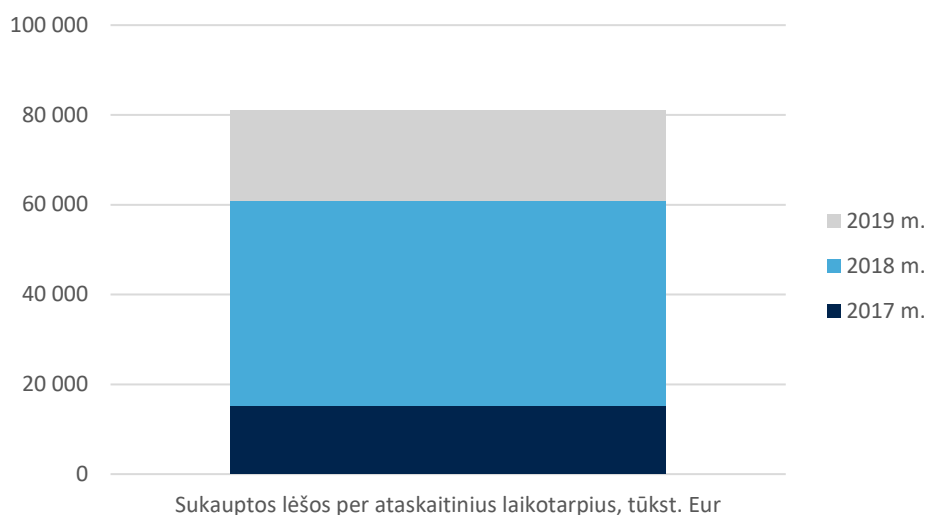
1. FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIAI VIS AIS REIKŠMINGAIS ATŽVILGIAIS YRA TEISINGI

1. Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2019 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenys visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingi, jų duomenų iškraipymų nenustatėme.

2. ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ FONDE SUKAUPTŲ LĖŠŲ LIKUTIS LEISTŲ MOKĖTI SUPLANUOTAS IŠMOKAS NET JEI METINIŲ ĮMOKŲ Į FONDĄ NEUŽTEKTŲ

2. Ilgalaikio darbo išmokų fondo pinigų likutis kasmet didėjo: nuo fondo įsteigimo 2017-07-01 per 2017 m. jame sukaupta 15 365,6 tūkst. Eur, per 2018 m. – 45 486,5 tūkst. Eur, per 2019 m. – 20 218,8 tūkst. Eur ir 2019 m. pabaigoje likutis sudarė 81 070,9 tūkst. Eur (1 pav.). 2019 m. buvo suplanuota⁹, kad per 2020 m. šis likutis padidės dar 15 364,0 tūkst. Eur.

1 pav. Sukauptos lėšos fonde nuo 2017-07-01 iki 2019-12-31, tūkst. Eur

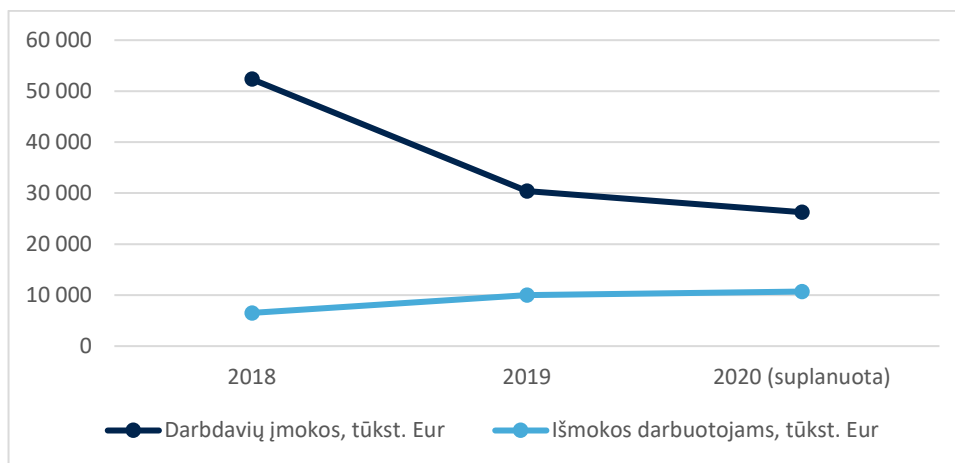
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2017–2019 m. sąmatų vykdymo ataskaitų duomenis

3. 2019 m., lyginant su 2018 m., įmokos į fondą sumažėjo 58 proc., o išmokos išaugo 53 proc. Planuota, kad 2020 m. įmokų bus surinkta daugiau, negu planuota surinkti 2019 m., tačiau

⁹ 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 11 priedas.

šis planas yra neženkliai mažesnis, negu faktiškai surinkta 2019 m. Buvo planuojama, kad 2020 m. išmokos nežymiai augs (2 pav.).

2 pav. Darbdavių įmokos į Ilgalaikio darbo išmokų fondą ir išmokos gyventojams iš šio fondo, tūkst. Eur

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018, 2019 m. sąmatų vykdymo ataskaitų duomenis ir 2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu šiam fondui suplanuotus duomenis

- 2020 m. buvo išskirtiniai dėl COVID-19 viruso plitimo ir įvesto karantino sukeltų ekonominių pasekmių. Dėl valstybėje paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir karantino dalies darbuotojų funkcijos tapo perteklinės ir su jais darbo sutartys buvo nutrauktos. 2019 m. buvo planuota, kad per 2020 m. I pusmetį fondo lėšų likutis padidės 6 705 tūkst. Eur., tačiau jis padidėjo 8,4 proc. mažiau – 6 143,7 tūkst. Eur. Tikėtina, kad, esant sudėtingai makroekonominiai situacijai ir projektuojant 2020 m. ekonomikos nuosmukį¹⁰, metų pabaigoje pinigų likutis fonde bus mažesnis negu planuotas.
- Fondo lėšų likučiui taip pat įtakos turi palūkanų už pinigų laikymą mokėjimas. 2019 m. Finansų ministerija investavo dalį Ilgalaikio darbo išmokų fondo lėšų su 0 proc. palūkanų, užuot laikiusi jas einamosiose sąskaitose su neigiamomis palūkanomis. Dėl to 2019 m. už šio fondo lėšas, laikomas Lietuvos banko Valstybės išdo sąskaitoje, buvo sumokėta mažiau palūkanų (31,5 tūkst. Eur¹¹) nei 2018 m. (54,8 tūkst. Eur¹²), nors fondo lėšų likutis buvo didesnis.

Valstybės kontrolierius

Mindaugas Macijauskas

¹⁰ Valstybės kontrolės 2020-05-15 ataskaita „Lietuvos stabilumo 2020 metų programos vertinimas“, 2020-05-15, Nr. BPE-3.

¹¹ Tai sudarė 16,1 proc. visų fondo administravimo išlaidų.

¹² Tai sudarė 15,5 proc. visų fondo administravimo išlaidų.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Ilgalaikio darbo išmokų fondo
2019 metų finansinių ir biudžeto
vykdymo ataskaitų rinkinių
teisingumo bei lėšų ir turto
valdymo, naudojimo ir
disponavimo jais teisėtumo
vertinimas“
priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas:

- įvertinti Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2019 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;
- įvertinti Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2019 metų lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą pasirinktose audituoti srityse.

Audituotos Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2019 metų finansinės ataskaitos:

- finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų, grynojo turto pokyčių ataskaitos ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2019-12-31 duomenis;

Audituotos Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2019 metų biudžeto vykdymo ataskaitos:

- lėšų sąmatos vykdymo 2019-12-31 ataskaita ir jos aiškinamasis raštas.

Pažymime, kad audito apimtis nebuvo ribojama.

Fondas neturi pavaldžių, kontroliuojamų ar konsoliduojamų įstaigų.

Auditas atliktas:

- pagal Valstybinio audito reikalavimus¹³, tarptautinius audito standartus (TAS)¹⁴ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹⁵;
- siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o atsirinktose audituoti srityse fondo lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų bei to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

¹³ Valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“.

¹⁴ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų išversti į lietuvių kalbą). Prieiga per internetą: <http://lar.lt/www/new/page.php?326>.

¹⁵ Finansinio audito (1000–1810 TAAIS) ir atitikties audito (4000 TAAIS) standartai. Prieiga per internetą: <http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=350>.

Audito apimtis ir metodai

2019 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:

2019 m. pradžioje turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 70 189,8 tūkst. Eur, pabaigoje – 84 470,8 tūkst. Eur.

2019 m. gautos pajamos ir patirtos išlaidos:

Fondas gavo 30 383,7 tūkst. Eur įplaukų – darbdavių įmokų.

Fondas patyrė 10 164,9 tūkst. Eur išlaidų, iš jų:

- 9 969,5 tūkst. Eur – išmokos, skirtos darbuotojams mokėti;
- 163,9 tūkst. Eur – fondo administravimo išlaidos;
- 31,5 tūkst. Eur – laikinai laisvų fondo lėšų investavimo išlaidos.

Lėšų likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje – 60 852,1 tūkst. Eur, pabaigoje – 81 070,9 tūkst. Eur.

Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2019 metų Ilgalaikio darbo išmokų fondo ataskaitų rinkinių duomenų

Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika:

- Nustatytos svarbiausios audito sritys: socialinės įmokos ir jų pajamos, socialinės išmokos ir jų sąnaudos, gautinos sumos, pinigai, įsipareigojimai. Sritių, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika, nenustatyta.

Sritys, kuriose nustatytas kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

- socialinės išmokos, jų sąnaudos, įsipareigojimai, išmokos darbuotojams.

Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalūs testai ir (ar) analitinės procedūros):

- Pajamų srityje atlikti detalieji testai. Siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus, patikrinta įplaukų duomenų atitiktis Valstybinio socialinio draudimo fondo teikiamiems duomenims.
- Sąnaudų srityje atlikti detalieji testai. Siekiant gauti baigtumo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus, patikrinta Ilgalaikio darbo išmokų fondo administravimo išlaidų duomenų atitiktis Valstybinio socialinio draudimo fondo teikiamiems duomenims, įvertinta, ar fondo ataskaitose nurodytos išlaidos atitinka išmokėtas sumas.
- Patikrintas pinigų ir gautinų sumų bei įsipareigojimų buvimas, tikrumas, tinkamas įvertinimas ir atskleidimas.

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas :

Įvertinta:

- taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių įvertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas;
- bendras finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus;
- bendras biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, ir tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.

Vertintos sritys ir jose atliktos procedūros dėl Ilgalaikio darbo išmokų fondo biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2019 metais teisėtumo

Atlikus fondo veiklos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos svarbiausios audito sritys

- Įplaukos ir išlaidos. Reikšmingos neatitikties rizikos nenustatyta.

Sritys, kuriose nustatytas kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas)

- Išlaidos.

Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalūs testai ir (ar) analitinės procedūros):

- Išlaidų srityje vertinta, kaip laikomasi teisės aktų nuostatų dėl išmokų darbuotojams mokėjimo ir fondo administravimo išlaidų skaičiavimo.

Teisės aktai, kurių atitikimas vertintas:

Įstatymai:

- Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, 1 str. 1 d., III, IV, V skyriai.
- 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 19 str.

Vyriausybės nutarimas:

- 2017-07-05 nutarimas Nr. 576 „Dėl Ilgalaikio darbo išmokų fondo nuostatų patvirtinimo“, 10–11 p.

Įsakymas:

- VSDF valdybos direktoriaus 2019-03-27 įsakymu Nr. V-135 patvirtintas Išmokų iš Ilgalaikio darbo išmokų fondo skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašas, 4–44 p.

NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽŪSTAMI

